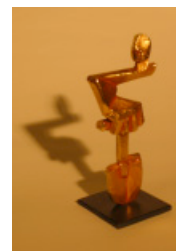

Nominering till guldspaden, klassen riksradio:

Fallet Johan Liljeqvist – år två

BIDRAG GULDSPADEN

"De journalister - verksamma i svenska medier - som genom engagerad och kunnig journalistik avslöjat eller skildrat väsentliga förhållanden som allmänheten förut inte kände till. Undersökningen skall vara ett originalarbete, självständigt genomfört"

Bidrag publicerade 1 jan-30 jun skall vara FGJ **tillhanda** 10 september

Bidrag publicerade 1 jul-31 dec skall vara FGJ **tillhanda** 10 januari

VILKEN KLASS AVSER BIDRAGET?
Riksradio
DESSA PERSONER ANMÄLS: (DESSA BLIR DE NOMINERADE - DE SKALL HA GJORT EN BETYDANDE INSATS. (Observera att för arbetsledare finns priset Gyllene dynamon)
Bo-Göran Bodin, SR Ekot
FÖRUTOM OVANSTÅENDE DELTOG FÖLJANDE PERSONER: (DESSA BLIR EJ NOMINERADE)
Daniel Velasco deltog i den första delen av granskningen, som publicerades 2009
PUBLICERAT/PUBLICERADE DATUM:
Mellan 28 januari och 16 augusti 2010. Den första delen sändes under slutet av 2009. Jag bifogar en cd med ett urval av de tidigare inslagen som gör det möjligt att – om ni vill - följa hela jobbet.
VAR PUBLICERADES JOBBET?
SR Ekot, Studio Ett, P1-Morgon
BESKRIV RESULTATET AV GRÄVET KORTFATTAT! (GÄRNA I FORM AV RUBRIK OCH INGRESS (MAX 7 RADER)
24-åriga Johan Liljeqvist dog efter ett polisingripande i Göteborg. Ekot har i en serie nyhetsinslag och reportage granskat det våldsamma ingripandet och avslöjat omfattande, upprepade brister i utredningarna som friat alla inblandade. Granskningen har pågått under 2009 och 2010 och resulterat i cirka 50 inslag och debatter. Vår granskningen väckt mycket reaktioner och fallet har uppmärksammats internationellt av Amnesty i London.
PÅ VILKET SÄTT ANSER DU/NI ATT GRÄVET UPPFYLLER KRITERIERNA FÖR GULDSPADEN? (MAX 7 RADER)
Genom en uthållig och engagerad granskning som pågått i över ett år har vi kunnat avslöja allvarliga brister i polisens arbete när poliser själva kan misstänkas för brott. Genom en påläst journalistik har vi visat hur rättsväsendets hanterar fakta och vetenskap, bland annat då åklagaren utsåg sig själv till rättsläkare och gjorde egna medicinska bedömningar helt i strid med expertisen. Ekot har avslöjat att det som inte fick hända efter Osmo Vallo – hände igen. Mörkade uppgifter, ljugande tjänstemän och havererade polisutredningar....

HUR FICK DU/NI URSPRUNGSIDÉN TILL PROJEKTET?

Jag hade läst pressmeddelandet som polisen skickade ut efter Johan Liljeqvist död. Jag begärde ut alla polisanmälningar som upprättats under den dagen i Göteborg – för att inte avslöja att vi var intresserad av just det ingripandet. Polisen lämnade därmed ut anmälan, troligtvis av misstag. Där framgick att Johan tappat medvetandet i samband med polisens våldsanvändning. I det läget bestämde vi oss för att granska fallet.

VILKA ARBETSMETODER TILLÄMPADE DU/NI?

Efter våra första reportage under hösten 2009 togs förundersökningen upp igen. Efter någon månad fick jag tydliga indikationer att utredningen var på väg att läggas ner igen. Poliser och forskare jag pratade med var överrens – den första förundersökningen var så bristfällig att det skulle bli svårt att få någon fälld. De misstag som gjordes inledningsvis skulle också bli svåra – om inte omöjliga - att reparera i efterhand, exempelvis tog det ju sju månader innan de första poliserna förhöordes.

Allt det här gjorde att min frustration växte. Jag var övertygad om att många skulle uppfatta åklagarens kommande nedläggningsbeslut som ett tydligt kvitto på att ingen hade gjort något fel vid ingripandet som ledde till Johan Liljeqvists död. Den nye åklagaren Björn Ericson ville inte heller kritisera den tidigare åklagarens arbete eller säga något om bristerna i utredningen.

I TV-arkivet hittade jag en intervju med Laila Freivalds, justitieminister då Osmo Vallo-skandalerna pågick. I intervjun säger hon att något liknade aldrig får hända igen. Hennes löfte blev avstamp för ett reportage som jämförde de två fallen. Hade de allvarliga felen i polisarbetet efter Osmo Vallos död upprepats efter Johan Liljeqvists död, eller fungerade internutredningarna bättre i dag? Dokumentationen i Liljeqvist-utredningen är bristfällig, det finns exempelvis inget beslut att inleda förundersökning, inga skriftliga direktiv från åklagaren etc. Men genom tidigare okända handlingar hos polisen som inte ingick i den officiella utredningen kunde jag återskapa förloppet under de första dagarna.

Det tredje reportaget – om kränkningen på sjukhuset – handlade till stor del om att kontrollera sanningshalten de ibland väldigt fantasifulla påståenden som gjordes i Björn Ericsons förundersökning. Fanns det stöd för påståendena i forskning och beprövad erfarenhet? Eller formulerade åklagaren och polisens internutredare helt egna slutsatser? Och stämde verkligen de uppgifter de inblandade poliserna lämnade i de nya förhören med det som de sagt och skrivit tidigare?

Jag samlade alla påståenden som gjordes i Björn Ericsons nedläggningsbeslut i ett excelblad och kontrollerade dem. Dels mot de faktiska uppgifterna som fanns i utredningen, dels mot de främsta experterna. Det hade kanske funnits en poäng att ha med alla falska påståenden i reportagen, men jag valde att fokusera på de två mest centrala. Att Johan Liljeqvist skulle ha dött av en kränkning på sjukhuset och att bara en person skulle ha sett att poliserna tryckte ner Johan mot gatan med tryck på ryggen.

VILKA TYPER AV KÄLLOR ANVÄNDE DU/NI?

Jag har granskat offentliga handlingar, maskade och tidigare sekretessbelagda handlingar. Jag har gjort bandade intervjuer och researchintervjuer. Exempelvis har jag pratat med ett 20-tal läkare och experter, som på olika sätt kan bedöma de medicinska frågorna i Liljeqvist-utredningen. Jag har läst ett stort antal internationella forskningsrapporter och utredningar.

STÖTTE DU/NI PÅ NÅGRA PROBLEM? VILKA?

Det har varit svårt att få inblandade att ställa upp på intervjuer, eller att ens få prata med dem.

Flera personer som har kommit i kontakt med fallet via sitt yrke har varit rädda för att uttala sig. De känner sig på allvar skrämda av polisen i Göteborg – och vågar enbart prata om vad som hänt under förutsättning att de garanteras anonymitet.

Det har också varit svårt att få ut handlingar. Riksåklagaren förhalade exempelvis en utlämning i drygt en månad – vilket efter vår anmälan resulterade i kritik från JO. Andra handlingar lämnade RÅ inte ut – men efter att i överklagat till kammarrätten fick vi papperna.

HUR LÅNG TID TOG PROJEKTET?

Jag har arbetat med detta projekt till och från sedan februari 2009. När detta skrivs är det slutet på augusti 2010.

VILKA REAKTIONER HAR NI FÅTT FRÅN MYNDIGHETER OCH KOLLEGOR?

Jag har fått väldigt positiva reaktioner från kollegor. Många har uppmuntrat mig att fortsätta granska fallet och inte släppa taget.

Vi har också fått mycket reaktioner från lyssnarna. Reportaget som vi kallar "Kräkningen på sjukhuset" resulterade exempelvis i rekordmånga kommentarer på Studio Etts hemsida. Även från poliser och högt uppsatta jurister har jag fått mycket uppmuntran.

Amnesty International i London har tagit upp Johan Liljeqvist-fallet. Justitiekottets ordförande kräver en statlig utredning som granskar polisutredningen.

Regeringen har lagt ett nytt förslag hur internutredningarna ska organiseras i framtiden (vilken betydelse Liljeqvist-fallet här är oklart). Göteborgspolisens internutredare har nu också flyttat ut från polishuset till andra lokaler.

Västra Götalands-polisens egen rättsliga utredning kritiserande kraftigt förundersökningen i Johan Liljeqvist-fallet.

Min granskning har också lett till att nya riktlinjer för fasthållning av patienter tas fram för sjukvården. Polishögskolans utbildningsmaterial arbetas också om, och ska än tydligare ta upp riskerna när någon hålls fast på mage med tryck på ryggen.

Polisutredningen mot dom inblandade har återupptagits flera gånger. En förundersökning startades även mot de utredande poliserna.

HAR PROJEKTET ANMÄLTS TILL PO, GRANSKNINGSNÄMNDEN ELLER ANNAN INSTANS?

Ja, men nämnden tog inte upp anmälan. Programmet friades efter ordförandebeslut.

ANGE WEBBLÄNK TILL ARTIKLARNA/INSLAGEN/BOKPRESENTATION

<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3437&grupp=9055>

ANGE WEBBLÄNK TILL FOTO PÅ DE SOM ANMÄLS (OM DET EJ FINNS, BIFOGA BILD, MAX 1 MB, TILL MAILET SOM SKICKAS TILL FGJ:S KANSLI. ANTINGEN GRUPPBILD ELLER ENSKILDA BILDER. MÄRK BILD MED FÖR- OCH EFTERNAMN) Bilden kommer ev. att användas vid presentation på Guldspadefesten.

<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3437&grupp=7703>

Om anmälan består av fler än tre delar skall innehållsförteckning över artiklarna/inslagen bifogas anmälan.

OM FLER ÄN TRE DELAR: ANGE VILKA TRE ARTIKLAR/INSLAG SOM BÄST BESKRIVER/GER EN BILD AV GRÄVET, SÅ SOM DE STÅR I INNEHÅLLSFÖRTECKNINGEN. INGEN MOTIVERING BEHÖVS.

CD 2, spår 2. Reportaget "Kräkningen på sjukhuset" är det bästa av reportagen som publicerats under 2010.

CD 2, spår 1. Reportaget "Det får aldrig hända igen" är kanske det näst bästa reportaget av de som sänts under 2010.

Av det som publicerades under 2009 rekommenderar jag CD 1, spår 2 samt spår 9 på samma skiva.

BIDRAGETS HAR ANMÄLTS AV:

Bo-Göran Bodin

TELEFON/E-POST TILL ANMÄLAREN:

bo.goran.bodin@sr.se

TELEFON/E-POST TILL NOMINERADE JOURNALISTER:

Se ovan

CD 1.

Bakgrund. Den första delen av granskningen, publicerad under 2009.

Spår 1. Nyhetsinslag, Ekot.

"Polisens grepp blev Johans död" – om bristerna i den första nedlagda förundersökningen. Ca 4 min. Sämt 6 oktober 2009.

Spår 2. Reportage, Studio Ett.

"En nöjd åklagare" - om det våldsamma polisingripandet och bristerna i den första förundersökningen. Ca 30 min. Sämt 6 oktober.

Spår 3. Nyhetsinslag, Ekot.

"Fallet granskas igen" – den första åklagaren, Bo Lindgren, ska granska sin egen utredning. Ca 2 min. Sämt 6 oktober 2009.

Spår 4. Nyhetsinslag, Ekot.

"Det dröjde ett halvår innan poliserna förhöordes" – om bristerna i förundersökningen. Ca 3 min. Sämt 7 oktober 2009.

Spår 5. Reportage, P1-Morgon.

"Han var inte ens med i ett moppegång" – om polisens förhör. Ca 7 min. Sämt 7 oktober 2009.

Spår 6. Nyhetsinslag, Ekot.

"Tendensiöst och insinuant" – om polisens förhör. Ca 3 min. Sämt 7 oktober 2009.

Spår 7. Nyhetsinslag, Ekot

"Förundersökningen öppnas igen" – en ny åklagare (Björn Ericson) kopplas in. Ca 2 minuter. Sämt 7 oktober 2009.

Spår 8. Nyhetsinslag, Ekot.

"Polisen mörkade Johans skador" – polisen strök över rättsläkarens fynd. Ca 3 min. Sämt 8 oktober 2009.

Spår 9. Nyhetsinslag, Ekot.

"Anhöriga fördes bakom ljuset av polisen" – trodde Johan dog av hjärtfel. Ca 3 min. Sämt 8 oktober 2009.

Spår 10. Nyhetsinslag, Ekot.

"Jag har ingen kommentar" – åklagaren om varför skadorna inte fanns med. Ca 2 min. Sämt 8 oktober 2009.

Spår 11. Nyhetsinslag, Ekot.

"Ny utredning – samma utredare" – om den sk. "nya" granskningen. Ca 3 min. Sämt 1 december 2009.

Spår 12. Nyhetsinslag, Ekot.

"Regeringen måste agera" – justiteutskottets ordförande om de nya uppgifterna. Ca 3 min. Sämt 1 december 2009.

CD 2.

Spår 1. Reportage Studio Ett.

"Det får aldrig hända igen" - om Osmo Vallo och Johan Liljeqvist. Ca 24 min. Sämt 28 januari 2010.

Spår 2. Reportage Studio Ett.

"Kränkningen på sjukhuset" – om åklagare nr två, Björn Ericsons, nedlagda förundersökning. Ca 26 min. Sämt 27 april 2010.

Spår 3. Debatt Studio Ett.

Uppföljande diskussion till reportaget *"Kränkningen på sjukhuset"*. Ca 15 min. Sämt 27 april 2010.

CD 3.

Spår 1. Nyhetsinslag, Ekot.

"Åklagare granskar nedlagd undersökning" - åklagare nr tre, Jörgen Lindberg kopplas in. Sämt 28 april 2010. Ca 2 min.

Spår 2. Nyhetsinslag, Ekot.

"Justitieministern kommenterar Amnestys kritik" – efter att Amnesty International i London tagit upp Johan Liljeqvist-fallet. Sämt 27 maj 2010. Ca 2 min.

Spår 3. Reportage Studio Ett.

"Gefundenes fressen" – åklagaren Jörgen Lindberg lägger ner utredningen och tror mikrofonen är avstängd. Sämt 24 juni 2010. Ca 9 min.

Spår 4. Nyhetsinslag, Ekot.

"Vi får aldrig veta vad som hände" – polisens rättsliga utredning sågar Liljeqvist-fallet. Sämt 16 augusti 2010. Ca 3 min.